

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 45 din 20.01.2021

Dosar nr: 569/ 2020

Petiția nr: 4726/ 04.08.2020

Petent:

Reclamat: Instituția Primarului Orașului Năvodari prin
Primar
Consilier

Obiect: petentul, persoană cu handicap grav gradul 1, care utilizează fotoliu rulant, sesizează faptul că orașul Năvodari este un oraș inaccesibil pentru persoanele cu dizabilități.

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petentei

1.

Numele și sediul părții reclamate/martorilor

2. Instituția Primarului Orașului Năvodari cu sediul în Năvodari, Str. Dobrogei nr. 1, Jud. Constanța, prin primar în funcție cu adresa de citare a actelor de procedură la aceeași adresă.

3. , Consilier, cu adresa de citare a actelor de procedură la Primarului Orașului Năvodari cu sediul în Năvodari, Str. Dobrogei nr. 1, Jud. Constanța.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

4. Petentul sesizează Consiliul cu privire la presupusa faptă de discriminare la care este supus de către Instituția Primarului Orașului Năvodari deoarece, în calitate de persoană cu handicap grav - gradul 1, care utilizează fotoliu rulant, are limitat dreptul la libertatea de mișcare deoarece orașul este inaccesibil pentru persoanele cu dizabilități.

III. Procedura de citare

5. În temeiul art. 20, alin. 4 din OG nr.137/2000R privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare.

6. Prin adresa nr.4726/21.09.2020 a fost citat petentul, iar prin adresele nr. 5770/21.09.2020 au fost citate părțile reclamate, părțile fiind înștiințate de faptul că, având în vedere situația evoluției epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-Cov2, acestea au posibilitatea de a trimite în scris puncte de vedere/ note scrise/ completări la petiție, precum și orice alte acte sau dovezi/ probe, soluționarea speței urmând a se face în lipsă, cu acordul părților din dosar, acestea având un termen de comunicare a modalității asupra căreia decid în legătură cu audierea părților conform procedurii comunicate în adresă (filele 20-25 la dosar).

7. Petentul a depus la dosar un punct de vedere însoțit de documente doveditoare în susținerea plângerii sale, și și-a exprimat acordul cu privire la soluționarea în lipsă a petiției, în data de 23.09.2020 (filele nr. 26-41 la dosar).

8. Prin adresa înregistrată cu nr. 7581/25.11.2020, petentul a depus la dosar note scrise și probe în completare (filele nr. 76-106 la dosar).

9. Partea reclamată a depus un punct de vedere înregistrat cu nr. 6798/30.10.2020 și și-a exprimat acordul cu privire la soluționarea în lipsă a petiției (filele 42-74 la dosar).

10. Prin adresa nr. 7048/ 05.11.2020, au fost comunicate petentului înscrisurile transmise la dosar, respectiv punctul de vedere depus de partea reclamată (fila 75 la dosar).

11. Petentul a depus la dosar concluzii scrise însoțite de documente în susținerea celor menționate în petiție, comunicate prin email (filele 107-114 la dosar).

12. Petentul a depus la dosar note scrise în completare, prin email, în data de 15.01.2021 (fila nr. 115 la dosar).

13. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

14. Prin adresa înregistrată cu nr. 4726 din data de 04.08.2020, petentul sesizează Consiliul cu privire la presupusa faptă de discriminare apărută ca urmare a faptului că, în calitate de persoană cu handicap grav gradul 1, care utilizează fotoliu rulant, are limitat dreptul la libertatea de mișcare în oraș, accesul fiind inaccesibil persoanelor cu dizabilități.

15. În fapt, petentul arată următoarele:

15.1. Petentul locuiește în București iar din anul 2019 deține și un apartament în orașul Năvodari, unde locuiește pentru o perioadă a anului având în vedere starea lui de sănătate și necesitatea unui tratament pentru afecțiunile pe care le are ca persoană cu dizabilități.

15.2. În opinia petentului, Primăria Orașului Năvodari nu asigură liberul acces pe spațiul public, atât orașul cât și zona de litoral fiind inaccesibile (cu mici excepții) pentru persoane cu dizabilitati, care utilizează fotoliu rulant. Trotuarele sunt fără acces, bordurile sunt înalte, treptele sunt fără balustradă ori plan înclinat, sau există plan înclinat făcut fără a respecta condițiile necesare pentru persoanele cu dizabilități. De asemenea, pe spațiul public nu există locuri de parcare special amenajate și marcate pentru persoane cu handicap. În zona de litoral, pe lângă trotuarele noi pe care persoanele cu dizabilități nu le pot folosi, nu sunt făcute locuri de acces peste borduri, și nici promenada pietonală de 4,5 km nu permite un astfel de acces pe motiv ca primăria nu a primit nicio solicitare în acest sens.

15.3 Petentul arată că a avut un dialog la distanță cu un consilier al primăriei, dialog ce nu a putut fi considerat o cerere oficială deoarece primăria nu acordă număr de înregistrare la email-uri și solicită petenților să depună cerere la registratură iar primăria este una dintre instituțiile la care persoanele cu dizabilități nu prea au acces, deoarece rampa de la intrare este înconjurată de borduri imposibil de escaladat.

15.4 Totodată, petentul arată că atitudinea angajaților primăriei este nedemnă pentru o instituție publică, aceștia blocând conturile de Facebook ale petentului atunci când li se fac observații critice.

15.5 De asemenea, petentul consideră că neregulile pe care le reclamă pot fi văzute de către orice persoană, acestea fiind observate atât pe domeniul public din oraș cât și din zona de litoral și nu sunt exagerate pentru o persoană cu dizabilități.

16. În continuarea expunerii petentul arată că dialogul sau comunicarea cu primarul sau cu primăria este practic imposibilă deoarece aceste persoane nu conștientizează

problema și nu acceptă să o remedieze, petentul considerând această acțiune din partea lor ca o discriminare deliberată.

17. În opinia petentului, orașul este sufocat de haos urbanistic și imobiliar și este un oraș în care:

- pe spațiul public nu există niciun loc de parcare amenajat și rezervat pentru persoanele cu dizabilități, fie că locul este al unei instituții publice sau parcare de reședință. La primărie nu există parcare dedicată iar pe străzile indicate de reprezentanții primăriei nu sunt locuri de parcare, sunt doar străzi și mașini parcate pe străzi, lângă bordură. De la parcare mare de reședință din centru, petentul trebuie să meargă pe carosabil și să ocolească clădirea primăriei pentru a ajunge la rampa de acces în primărie, accesul fiind anevoios în aceste condiții. La secția de poliție nu există locuri de parcare, mașinile de poliție fiind parcate pe stradă. De asemenea, la poștă există locuri de parcare amenajate însă niciunul nu este rezervat pentru persoane cu dizabilități, pe acea stradă aflându-se și sediile altor instituții unde petentul trebuie să ajungă.

- nu există acces până la planul înclinat de la primărie din cauza bordurilor, nu există acces din stradă decât dacă se ocolește clădirea primăriei, iar de pe trotuar pe aleea către primărie mai este un rând de borduri și din cauza acestora nu există acces pe trotuar către oficiul poștal ori către piața centrală;

- toate locurile de parcare de pe domeniul public pentru persoanele cu dizabilități au fost trasate anul acesta (i.e.2020), după ce primăria a fost somată de către Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială Constanța să remedieze situația. Petentul arată că până în vara anului 2020 nu existau locuri de parcare pe domeniul public;

- pe spațiul public sunt nenumărate zone cu trepte și nu există nici măcar o balustradă. De la nivelul trotuarului, care nu are peste tot plan înclinat sau bordură la nivelul asfaltului, la trecerile de pietoni (pe unde se poate traversa/coboři de pe trotuar), există terase cu o diferență de nivel de cca. 1,5 m, cu 7-8 trepte înalte și abrupte. La unele treceri pentru pietoni nu este acces pe trotuar, neexistând rampă la o bordură de cca. 20-25 cm înălțime iar câteva din rampele amplasate în oraș sunt ori foarte înclinate, ori prea înguste și accesul pe rampă este îngreunat sau rampa nu se poate folosi;

- planurile înclinate nu sunt proiectate și executate cu respectarea condițiilor impuse de normele legale pentru planul înclinat accesibil persoanelor cu dizabilități și sunt multe obstacole în calea unei persoane care vrea să ajungă la firma de cablu, la casieria societății de canalizare, la bancă, etc. Bordurile împiedică accesul iar planul înclinat este la 60-70 de grade, nefiind accesibil pentru orice persoană aflată în fotoliu rulant, care se poate mișca independent, fără să aibă nevoie de ajutor și fără să se expună riscului de a se răsturna.

- nu există acces cu rampă la Casa de Cultură, fiind în jur de sunt 50 de trepte de urcat, iar după refacerea anumitor trotuare stâlpii de electricitate au rămas pe mijlocul acestor trotuare;

- există nenumărate străzi fără trotuar, pietonii (localnici, turiști, mame cu copii, persoane în vârstă, persoane cu dizabilități), toții folosind partea carosabilă, omisiune gravă și indiferentă în ceea ce privește integritatea și securitatea pietonilor;

- în zona de litoral, care acum este în curs de asfaltare a unor străzi din proximitatea plajei, se construiesc și trotuare care din proiect nu au prevăzut acces pentru persoane cu dizabilități, iar bordurile au între 10-15-25 cm înălțime;

- promenada pietonală cu o lungime de 4,5 km este mărginită de borduri și nu are acces pentru persoane cu dizabilități, petentului fiindu-i îngrădit dreptul de acces pe faleză.

18. Totodată, petentul solicită luarea măsurilor legale care se impun pentru restabilirea stării de normalitate, acțiune care să aibă ca rezultat final corectarea erorilor.

19. În susținerea argumentelor sale, petentul a atașat la dosar următoarele documente pe care le constituie ca probe: certificat de handicap, planșe fotografice cu imagini din zonele descrise (filele 4-19 la dosar).

20. Petentul a comunicat la dosar, în data de 23.09.2020, un punct de vedere în care reiterează cele expuse anterior în petiție, însoțit de următoarele documente justificative: planșe fotografice, corespondența purtată cu anumite instituții ale statului inclusiv cu Primăria Orașului Năvodari (filele 26-42 la dosar).

21. În continuare, petentul expune modul în care s-au desfășurat relațiile cu partea reclamată după ce a efectuat anumite sesizări în ceea ce privește limitarea accesului său și solicitarea ca primăria Năvodari să respecte drepturile persoanelor cu dizabilități/mobilitate redusă astfel încât să se poată deplasa prin oraș fără să întâmpine obstacole sau capcane de netrecut.

21.1 Petentul a sesizat aceste aspecte la Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Constanța, apoi la Inspectoratul Județean în Construcții Constanța (care a redirecționat sesizarea către Primăria Năvodari), Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri (care a redirecționat sesizarea către Prefectura Constanța și Autoritatea Națională pentru Persoane cu Dizabilități) și către Ministerul Muncii și Protecției Sociale (care a redirecționat sesizarea către Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adoptții), iar Primăria Năvodari a primit deja somație de la Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Constanța și are termen să remedieze aspectele reclamate.

21.2 Deși în oraș au fost trasate recent 3 locuri de parcare lângă trecerea de pietoni din proximitatea unui sediu de bancă, se poate observa clar că bordura din fața trecerii pentru pietoni are 20 cm înălțime, iar accesul propriu-zis către bancă este imposibil pentru că există doar trepte iar planul înclinat care se găsește câțiva zeci de metri mai la dreapta, în mod categoric nu a fost făcut pentru accesul unui fotoliu rulant.

21.3 Petentul precizează că relația de comunicare între autorități și oameni poate fi luată în serios, mai cu seamă că la Primăria Năvodari domnește o atitudine rece, distantă și disprețuitoare din partea angajaților, atitudine experimentată de petent și pe care o reclamă de altfel mai multe persoane pentru că se ignoră cu bună-știință obligația de a crea acces, obligația lor fiind dreptul petentului și al tuturor persoanelor cu mobilitate redusă.

22. Petentul a comunicat prin email, în data de 15.01.2021, o completare la concluziile scrise în care reiterează cele menționate anterior în petiție, cu următoarele precizări:

- problemele de acces ale persoanelor cu dizabilități nu sunt o prioritate pentru instituția primăriei Năvodari;

- rampele nu sunt conforme, unele având între 45-60 grade înclinație (față de standardul de maxim 8 grade prevăzut legal), trotuarele nu au rampe și sunt pline de capcane (borduri înalte, gropi, pietriș, porțiuni înclinate periculos, lucrări de șantier, șanțuri, guri de canal pe lățimea trotuarului, stâlpi, cabluri electrice, noroi) care nu sunt reparate la timp și care pot pune în pericol sănătatea și chiar viața persoanelor cu dizabilități.

23. Petentul consideră că partea reclamată prezintă lucrurile în mod deliberat și calculate dintr-o perspectivă incompletă care îi avantajează, omițând cu bună știință aspectele semnalate de petent, probleme care îl afectează în mod direct pe petent, acesta neavând acces în unele zone ale orașului din cauza lipsei rampelor de acces sau a lipsei locurilor de parcare amenajate pentru persoane cu dizabilități ori riscând să se accidenteze în cazul în care ar folosi o serie din rampele amplasate în oraș.

24. În concluzie, petentul consideră că prin imposibilitatea de a avea acces pe domeniul public pentru că peste tot există "bariere" (borduri înalte, trepte, lipsa rampelor de acces sau rampe imposibil de abordat, stalpi în mijlocul trotuarului, lipsa trotuarelor),

i-a fost restrâns, de către partea reclamată, dreptul de mișcare și de acces la instituții economice de stat sau private ori la instituții culturale, considerând că faptele mai sus-prezentate au fost săvârșite cu intenție, discriminarea asupra lui și asupra persoanelor aflate în această categorie fiind evidentă, printre mulții turiști care vin în zonă fiind și persoane cu mobilitate redusă.

25. Petentul apreciază că, în conformitate cu prevederile OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, sunt îndeplinite condițiile pentru existența tratamentului aplicat unei persoane cu dizabilități care este tratată în mod nefavorabil prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi fost tratate alte persoane, astfel încât Consiliul Național Pentru Combaterea Discriminării să poată reține existența unui tratament discriminatoriu în ceea ce îl privește pe criteriul de handicap (criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice) și să pună în vedere părții reclamate să ia toate măsurile necesare pentru înlăturarea consecințelor unui astfel de comportament.

26. În susținerea argumentelor sale, petentul a atașat la dosar următoarele documente pe care le constituie ca probe: planșe fotografice cu imagini din zonele descries, corespondența cu instituțiile enumerate la pct. 21.1 (filele 4-19 la dosar).

Susținerile părții reclamate

Susținerile părții reclamate Primăria Orașului Năvodari prin reprezentant legal

27. Prin adresa înregistrată cu nr. 6798/30.10.2020, partea reclamată a depus un punct de vedere prin care, cu privire la situația redată de petent, arată următoarele:

27.1 Primăria Orașului Năvodari asigură accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap la mediul fizic, informațional și comunicațional, în conformitate cu prevederile Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, actualizată cu modificările și completările ulterioare;

27.2 În sesizare se specifică faptul că „pe spațiul public nu există niciun loc de parcare amenajat și rezervat pentru persoanele cu dizabilități” însă pe raza UAT Oraș Năvodari un procent de 4% din locurile de parcare publice sunt destinate pentru parcare gratuită a mijloacelor de transport pentru persoanele cu handicap: locuri de parcare adiacente amenajate în zona străzilor principale, parări amenajate în zona unităților sanitare, în zona centrelor de afaceri și centrelor comerciale și se asigură eliberarea cardurilor-legitimăție pentru locuri gratuite de parcare tuturor solicitanților care depun cereri însoțite de certificat de încadrare în grad de handicap.

27.3 La acuzele aduse de petent legat de faptul că în spațiul public sunt nenumărate zone cu trepte, partea reclamată arată că sunt amenajate rampe de acces pe/de pe trotuar în zona trecerilor de pietoni și au fost amenajate rampe de acces în clădirile de utilitate publică aflate în proprietatea Orașului Năvodari, în instituțiile de învățământ, precum și în zona aleilor pietonale cu precizarea că terasele pietonale specificate de reclamant asigură acces pentru persoanele cu dizabilitati așa cum se prezintă și în planșe fotografice atașate la dosar.

27.4 Având în vedere faptul că în sesizare se precizează că nu există plan înclinat pentru a facilita accesul către Primărie, partea reclamată informează că există o rampa de acces în fata instituției, de pe stradă accesul putându-se face dispre strada Marii și strada Sănătății iar pe strada Tineretului se face accesul pe la trecerea de pietoni.

27.5 Partea reclamată arată că asigură accesul către Poștă și, de asemenea, se asigură accesul către Piața Centrală.

27.6 În ceea ce privește aspectele sesizate în legătură cu Casa de Cultură, se arată că aceasta va intra într-un amplu proiect de modernizare care va asigura toate nevoile persoanelor cu dizabilități. În perioada în care erau organizate evenimente, accesul persoanelor cu dizabilități se făcea pe ușile din spate ale clădirii, uși care deserveau accesul artiștilor.

27.7 În ceea ce privește stâlpii electrici, partea reclamată arată că aceștia nu sunt montați și nu pot fi mutați de către instituția primăriei, răspunzătoare fiind compania de furnizare a energiei electrice.

27.8 Referitor la străzile menționate că nu au trotuar, partea reclamată arată că acestea sunt în zona stațiunii turistice Mamaia Nord, unde se află în desfășurare un amplu proiect de infrastructură, care cuprinde atât asfaltarea străzilor cât și amenajarea unor zone pietonale, marcaje etc., accesul persoanelor cu dizabilități urmând a fi făcut pe la trecerile de pietoni care vor fi amenajate pe aceste străzi asfaltate. Se poate observa că zona se află în curs de amenajare atât din planșele atașate de către petent cât și din fotografiile atașate de către partea reclamată la dosar.

28. Totodată, partea reclamată arată că nu există rampă de acces în fața fiecărui operator de plajă, însă există posibilitatea persoanelor cu dizabilități să utilizeze promenada și plajele prin câteva locuri amenajate, la finalul lucrărilor de asfaltare și amenajare a străzii Promenadei urmând a fi făcute mai multe căi de acces pentru Promenada, pe la trecerile de pietoni.

29. În concluzie, partea reclamată arată că există o preocupare constantă în acest sens, Primăria Orașului Năvodari asigurând cu fonduri din bugetul local chiar și transportul copiilor cu dizabilități din Orașul Năvodari la școlile speciale existente în Municipiul Constanța,

30. În susținerea celor expuse în punctul de vedere, partea reclamată a atașat la dosar probe ce constau în planșe fotografice cu imagini din oraș (filele 44-74 la dosar):

V. Motivele de fapt și de drept

31. **În fapt**, Colegiul director reține spre analiză faptul că petentul, persoană cu dizabilități - handicap grav grad 1, reclamă lipsa accesibilității în orașul Năvodari, acesta având limitat dreptul la mișcare prin oraș deoarece utilizează fotoliu rulant iar orașul este inaccesibil persoanelor cu dizabilități, respectiv cu deficiențe locomotorii.

32. **În drept**, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor OG nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

33. În considerarea incidenței obiectului petiției la câmpul de aplicare al OG nr. 137/2000 republicată, trebuie precizat faptul că jurisdicția exercitată de CNCD este o jurisdicție administrativ – jurisdicțională ce presupune o procedură specială, care se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile de litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare.

34. Reținând, în coroborare cu speța dedusă spre soluționare, definiția discriminării astfel cum este reglementată de articolul 2, alin. 1 din OG nr. 137/2000, Colegiul director se raportează, în ceea ce privește analiza unui act/ a unei fapte care încalcă dreptul la un tratament egal, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din OG nr. 137/2000. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în

situații comparabile, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

35. Astfel, Colegiul Director analizează dacă obiectul unei petiții întrunește elementele art. 2 al OG nr. 137/2000, republicată, sub aspectul scopului sau efectului creat, ce a dat naștere ori nu, unei circumstanțe concretizate generic în restricție, excludere, deosebire sau preferință și care circumstanțiat la situația petentului, poate să îmbrace forma unui tratament diferit, indus între persoane care se află în situații analoage sau comparabile, datorită unor criterii determinate și care are ca scop sau ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

36. În măsura în care se reține întrunirea elementelor constitutive ale art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de OG nr. 137/2000, republicată.

37. Examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza modul în care i-a fost îngădit petentului dreptul de acces liber într-un spațiu public, prin lipsa accesibilizării căilor de acces în oraș, drepturi reglementate în special de OG nr. 137/2000, republicată, respectiv Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

38. În conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, prin diferențiere se înțelege tratamentul diferit al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „*art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară*” (**Marckx împotriva Belgiei**, 13 iunie 1979, §32). Astfel, „*trebuie stabilit, între altele, dacă situația pretinsei victime poate fi considerată ca fiind similară cu a acelor persoane care au fost tratate mai favorabil*” (**Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991, §60). Diferențierea se realizează și atunci când persoane care se află în situații semnificativ diferite nu sunt tratate în mod diferit (**Thlimmenos împotriva Greciei**, 6 aprilie 2000, §44).

39. Îngrădirea accesului în spațiu public, în mod liber, adaptat nevoilor persoanelor cu dizabilități locomotorii reprezintă o diferențiere în sensul în care persoanele care se află în situație diferită (persoanele cu dizabilități) sunt tratate în mod identic cu celelalte persoane care nu au nevoie de asemenea condiții speciale pentru a-și exercita în mod liber drepturile. Criteriul diferențierii este cel al dizabilității.

40. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată. Același raționament este aplicabil și în cazul discriminării indirecte, astfel cum este prevăzută în art. 2 alin. 3 din OG nr. 137/2000, cu precizarea că raportul de cauzalitate este indirect și cu atât mai mult în cazul hărțuirii, așa cum este reglementată în art. 2, alin. 5 din OG nr. 137/2000, republicată. Astfel, Colegiul trebuie să analizeze din mijloacele de probă și din înscrisurile aflate la dosar, în ce măsură se poate reține un tratament mai puțin favorabil aplicat în speță, existența unui raport de analogie și un eventual raport de cauzalitate direct sau indirect între faptele imputate și criteriul de dizabilitate.

41. În analiza prezentului caz, Colegiul se raportează la legislația aplicabilă în domeniul protecției drepturilor persoanelor cu dizabilități și ia act atât de legislația națională, cât și internațională.

42. Astfel, potrivit Cartei Sociale Europene, revizuite, ratificată de către România prin Legea nr. 74 din 3 mai 1999, art. 15 reglementează dreptul persoanelor cu dizabilități la autonomie, la integrare socială și la participare în viața comunității. Potrivit alin. 3 al art. 15 în vederea garantării exercitării efective de către persoanele cu handicap, indiferent

de vârstă, de natura și de originea handicapului lor, a dreptului la autonomie, la integrare socială și la participare la viața comunității, părțile se angajează, în special: „(...) 3. să favorizeze deplina lor integrare și participare la viața socială, în special prin măsuri, inclusiv ajutoare tehnice, care vizează depășirea dificultăților lor de comunicare și de mobilitate”.

43. Colegiul reține că legiuitorul român a adoptat Legea nr. 448 din 6 decembrie 2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap. Potrivit art. 3 din Legea nr. 448/2006, republicată, *„Protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap au la bază următoarele principii: (...) b) prevenirea și combaterea discriminării; c) egalizarea șanselor; (...) h) adaptarea societății la persoana cu handicap; i) interesul persoanei cu handicap; (...) l) libertatea opțiunii și controlul sau decizia asupra propriei vieți, a serviciilor și formelor de suport de care beneficiază; m) abordarea centrată pe persoană în furnizarea de servicii; (...)”* Potrivit art. 5 din legea nr. 448/2006, republicată, prin accesibilitate se înțelege *„ansamblul de măsuri și lucrări de adaptare a mediului fizic, precum și a mediului informațional și comunicațional, conform nevoilor persoanelor cu handicap, factor esențial de exercitare a drepturilor și de îndeplinire a obligațiilor persoanelor cu handicap în societate”*. Prin adaptare se înțelege *„procesul de transformare a mediului fizic și informațional, a produselor sau sistemelor, pentru a le face disponibile și persoanelor cu handicap”*, iar prin egalizarea șanselor se înțelege *„procesul prin care diferitele structuri sociale și de mediu, infrastructură, serviciile, activitățile informative sau documentare devin disponibile și persoanelor cu handicap”*.

44. Referindu-se la situația persoanelor cu dizabilități, Comitetul European pentru Drepturi Sociale a statuat în mod constant că diferențelor umane, într-o societate democratică, ar trebui să li se răspundă cu discernământ în vederea asigurării unei egalități reale și efective. Discriminarea cuprinde și situațiile în care nu se iau în considerare toate diferențele relevante sau atunci când nu se iau măsuri adecvate pentru a se asigura că drepturile și avantajele disponibile sunt în mod specific accesibile tuturor persoanelor¹. Din acest punct de vedere, este necesar a sublinia că măsurile urmărite de petent sunt juste și urmăresc asigurarea integrării totale, din moment ce este persoană cu dizabilitate.

45. În aceeași măsură, este necesar de subliniat faptul că orice furnizor de servicii, instituție publică sau autoritate ar trebui să dispună toate eforturile necesare pentru a se asigura că accesul și implicit integrarea acestor persoane cu asemenea nevoi speciale se realizează în mod efectiv. Din acest punct de vedere, Colegiul este de opinie că partea reclamată trebuie să depună diligențele necesare pentru a asigura accesibilizarea zonelor și căilor de acces în oraș din punctul de vedere al accesului în spațiile care deserveșc nevoilor petentului, persoană cu dizabilități. În acest sens se asigură accesul neîngrădit al persoanei cu handicap la mediul fizic, informațional și comunicațional și nu se îngrădește dreptul de mișcare, de autonomie și de integrare socială. Trebuie ca accesul petentului la instituții economice de stat sau private ori la instituții culturale, de divertisment sau evenimente ori unități care asigură servicii medicale sau alte servicii de sănătate să fie disponibil iar petentul să poată participa la viața comunității din care face parte.

46. Prin urmare, având în vedere întregul complexul de împrejurări și documentele existente la dosar, Colegiul constată că se poate reține existența faptei de discriminare conform art. 2, alin. 1 din OG nr. 137/2000. Sunt incidente, de asemenea, și prevederile art. 10 ale OG nr. 137/2000, care stabilește: *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie*

¹ A se vedea cauza Autism Europe v. Franța, nr. 13/2002, decizia din 4.11.2003

socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauza prin: [...]

e) refuzul accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de teatre, cinematografe, biblioteci, muzee și expoziții; [...]

h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități”.

47. Din acest punct de vedere se impune a se preciza că persoanele juridice, furnizorii de servicii, inclusiv instituțiile publice și autoritățile, trebuie să manifeste exigență și preocupare, având în vedere importanța respectării principiul nediscriminării. Or, aceștia trebuie să aibă în vedere această exigență pentru prevenirea oricăror posibile comportamente discriminatorii deoarece dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă, având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratănd pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de personalitatea sa.

48. În ceea ce privește sancționarea faptei, Colegiul se raportează la prevederile art. 26 din OG nr. 137/2000:

„(1) Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.

49. Partea reclamată arată că a asigurat parțial accesul persoanelor cu dizabilități, urmând, ca în urma desfășurării proiectului de infrastructură care cuprinde asfaltarea străzilor și amenajarea zonelor pietonale, la finalul acestor lucrări a zonelor aflate în curs de amenajare, să asigure mai multe căi de acces pentru persoanele cu dizabilități.

50. Având în vedere prevederile menționate, Colegiul director apreciază că în acest caz se impune aplicarea unei amenzi contravenționale cu avertisment și recomandă părții reclamate să ia măsurile necesare în vederea permiterii accesului persoanelor cu dizabilități până la finalizarea lucrărilor în zona promenadei, amenajarea și semnalizarea corespunzătoare a locurilor de parcare, remedierea accesului în anumite instituții și a rampelor de acces. Prin amenajarea mai multor căi de acces disponibile se va facilita accesul persoanelor cu dizabilități în zonele corespunzătoare și se va asigura rezolvarea nevoilor acestor persoane.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20, alin. (2) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Aspectele sesizate constituie discriminare potrivit art. 2, alin. 1 coroborat cu art. 10, lit. e) și h) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
2. Sancționarea părții reclamate Primăria Orașului Năvodari cu avertisment;
3. Se recomandă părții reclamate să ia măsurile necesare în vederea permiterii accesului persoanelor cu dizabilități până la finalizarea lucrărilor în zona promenadei, amenajarea și semnalizarea corespunzătoare a locurilor de parcare, remedierea accesului în anumite instituții și a rampelor de acces.
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și a Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 20.01.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – membru, DIACONU ADRIAN NICOLAE – membru, GRAMA HORIA– membru, MOȚA MARIA– membru, LAZĂR MARIA – membru, HALLER ISTVAN – membru, – membru, OLTEANU CĂTĂLINA – membru, JURA CRISTIAN – membru, POPA CLAUDIA SORINA - membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din data de 24.03.2020.

**AZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Redactat/Motivat: AND/FL

Data: 25.03.2021

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și a Legii 554/2004, a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.